

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આવકવેરાના કમિશનર, એર્નાકુલમ.

(કેરેલા)

વિરુદ્ધ

સત્તાવાર લિક્વિડેટર, પલાઈ સેન્ટ્રલ બેંક લિમિટેડ,

(લિક્વિડેશન માં)

ઓક્ટોબર ૧૬, ૧૯૮૪

[વી. ડી. તુલઝાપુરકર, વી. બાલક્રિષ્ણા એરાડી અને ડી. પી. મેડોન ન્યાયમૂર્તિશ્રી]

સુપર પ્રોજિટ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૩ (૧૯૬૩ નો અધિનિયમ XIV), પેટા કલમ ૨ (પ), ૨ (૯) અને ૪ ને અધિનિયમની બીજી અનુસૂચિ સાથે વાંચવામાં આવે છે—ફડચામાં કંપની—શું સુપર પ્રોજિટ ટેક્સ માટે વસૂલવામાં આવે છે.

મૂડી, અનામત અને સંચિત નફો—વચ્ચેનો તફાવત—શું કંપની બંધ થવા પર અદૃશ્ય થઈ જાય છે.

કરદાતા-કંપની ૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૦ના રોજ ફડયામાં ગઈ હતી.આવકવેરાના અધિકારીએ કરદાતા-કંપનીની કરપાત્ર આવક નક્કી કરતી વખતે આકારણી વર્ષ ૧૯૬૩-૬૪ માટે રૂ.૫,૭૯,૬૭૮ નો અભિપ્રાય હતો કે આ રકમ સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ માટે પણ જવાબદારીને આકર્ષિત કરશે અને તેથી આકારણી કરનાર કંપનીને તેનું રિટર્ન ફાઇલ કરવા કહ્યું હતું.કરદાતા-કંપનીએ 'શૂન્ય' તરીકે ચાર્જ કરી શકાય તેવા નફાને દર્શાવતું પોતાનું વળતર રજૂ કર્યું હતું, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ફડયામાં રહેલી કંપનીના સંદર્ભમાં સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ માટે કોઈ જવાબદારી હોઈ શકે નહીં કારણ કે 'સ્ટાન્ડર્ડ ડિડક્શન' ની ગણતરી માટે સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ એક્ટ ૧૯૬૩ની બીજી અનુસૂચિમાં નિર્ધારિત ફોર્મ્યુલા એ હકીકતને કારણે લાગુ પડતી ન હતી કે ફડયામાં રહેલી કંપનીને બંધ થવાના લાંબા સમય પછીના આકારણી વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસે ચૂકવેલ શેર મૂડી હોવાનું કહી શકાય નહીં.આવકવેરાના અધિકારીએ કેવી રીતે ઉપરોક્ત દલીલને નકારી કાઢી હતી અને રૂ. ૨,૦૪,૭૪૦ અપનાવ્યા પછી ઓછામાં ઓછી કાયદાની કલમ ૨ (૯) માં "પ્રમાણભૂત કપાત" તરીકે રૂ.૫૦,૦૦૦ નો ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે.અપીલ સહાયક કમિશનર દ્વારા અપીલમાં ઉપરોક્ત આદેશની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.પરંતુ, કરદાતા-કંપની દ્વારા વધુ અપીલ પર આવકવેરાની અપીલ ટ્રિબ્યુનલે અપીલને મંજૂરી આપતા કહ્યું:(૧) ફડયાઅધિકારીના હાથમાં માત્ર એક જ અભિન્ન ભંડોળ છે જેને શેર મૂડી, અનામત નફામાં વિભાજિત કરી શકાતું નથી અને તેથી કાયદાની કલમ ૨૭ સ્પષ્ટપણે કેસ તરફ આકર્ષાઈ હતી; અને (ii) ફડયામાં કંપની પર સુપર પ્રોફિટનું કોઈ મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી કારણ કે કાયદાની કલમ ૪ ફડયામાં કરદાતાને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે પ્રમાણભૂત કપાત નક્કી કરવામાં અસમર્થ હતી.ઉચ્ચ અદાલતે મહેસૂલના કહેવા પર કરવામાં આવેલા સંદર્ભને નકારી કાઢ્યો હતો.

મહેસૂલની અપીલને નકારી કાઢીને,

ઠેરવ્યું : (૧) કંપની ફડચામાં ગયા પછી એવું ન કહી શકાય કે મૂલ્યાંકન વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષની રચના કરતા કોઈપણ પછીના વર્ષના પ્રથમ દિવસે, ફડચાઅધિકારીના હાથમાં એવી કોઈ રકમ અસ્તિત્વમાં હોય છે જે સ્પષ્ટપણે કંપનીની ચૂકવેલ શેર મૂડી અથવા કોઈપણ રકમ કે જેને "અનામત" તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે.મૂડી, અનામત અને સંચિત નફો વચ્ચેનો તફાવત કંપનીના સમાપનની તારીખ પછી ફડચાના સંદર્ભમાં અદૃશ્ય થઈ જાય છે અને ફડચાઅધિકારીના હાથમાં માત્ર એક જ સંકલિત અથવા એકીકૃત ભંડોળ હોય છે.વધઘટ થતી શેર મૂડી અથવા અનામતનો ખ્યાલ જે બીજી અનુસૂચિના નિયમ ૧ ની લાગુ પડવાને આકર્ષવા માટે જરૂરી મૂળભૂત આધાર છે તે કંપનીના ફડચા સંદર્ભમાં સંપૂર્ણપણે વિદેશી છે.

[૮૭૭ H; ૮૭૮ E-F]

(૨) "પ્રમાણભૂત કપાત" ની વ્યાખ્યા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે "પ્રમાણભૂત કપાત" ની ગણતરીના હેતુ માટે વ્યક્તિએ બીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ રીતે ગણતરી કરાયેલ કંપનીની મૂડીની ખાતરી કરવી પડશે.પરંતુ, બીજી અનુસૂચિના નિયમ જે ની શરતો પરથી એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે જો પેઢીને મૂલ્યાંકન વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસે ચૂકવેલ શેર મૂડી હોવાનું કહી શકાય તો પેઢીની મૂડીની ગણતરી માટેના નિયમમાં નિર્ધારિત

સૂત્રને કોઈ લાગુ પડતી નથી અને "પ્રમાણભૂત કપાત" ની ગણતરી સંપૂર્ણપણે પેઢીની મૂડી પર આધારિત હોવાથી, તે નક્કી કરવામાં સંપૂર્ણપણે અસમર્થ બની જાય છે.

[૯૭૬બી:૯૭૭એફ-૭]

ઈનલેન્ડ રેવન્યુના કમિશનરો વિરુદ્ધ જ્યોર્જ બરેલ, ૧૯૨૪ ૨ [કે. બી. યુ.]૫૨, ૬૩ અને બિર્ચ વિરુદ્ધ કોપર [૧૮૮૮] એલ. આર. ૧૪ એપ. કેસ. ૫૨૫, ૫૪૬ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

આવકવેરાના કમિશનર વિરુદ્ધ ગિરધર દાસ એન્ડ કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, ૬૩ એલ. ટી. આર. ૩૦૦; અનુસર્યો.

(૩) આવકવેરો અધિનિયમ ૧૯૬૧ની યોજના હેઠળ, જ્યાં સુધી કેસ અથવા વ્યવહાર સંબંધિત ગણતરીની જોગવાઈઓના શાસન હેઠળ ન આવે ત્યાં સુધી કરવેરાનો ચાર્જ આકર્ષિત થશે નહીં. દરેક કિસ્સામાં ગણતરીની જોગવાઈઓનું સ્વરૂપ ચાર્જની પ્રકૃતિ સાથે સંબંધ ધરાવે છે. આમ, ચાર્જ-આઈએનજી વિભાગ અને ગણતરીની જોગવાઈઓ એકસાથે એક સંકલિત કોડ બનાવે છે. જ્યારે એવો કોઈ કેસ હોય કે જેમાં ગણતરીની જોગવાઈઓ બિલકુલ લાગુ ન થઈ શકે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ છે કે આવા કેસનો હેતુ ચાર્જિંગ વિભાગમાં આવવાનો ન હતો. સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ એક્ટ ૧૯૬૩ની યોજના આવકવેરો અધિનિયમ ૧૯૬૧ જેવી જ હોવાથી, એવું માનવામાં આવે છે કે કંપનીની મૂડી અને તેની અનામતોની ગણતરી કરવા માટે અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અને ફંડમાં કંપનીના સંબંધમાં કોઈ અરજી ન હોઈ શકે અને પરિણામે 'પ્રમાણભૂત કપાત' નક્કી કરવામાં અસમર્થ છે, અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ સુપર પ્રોફિટ ટેક્સનો ચાર્જ આવા કેસ તરફ આકર્ષાય નહીં.

આવકવેરાના કમિશનરો, બેંગલોર વિરુદ્ધ બી. સી. શ્રીનિવાસ સેટ્ટી, ૧૨૮ આઈ. ટી. આર. ઉદ્દેખ કર્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ૧૯૮૦ની સિવિલ અપીલ નંબર ૨૦૯૦

૧૯૭૭ના આઈ. ટી. આર. નંબર ૭૬માં કેરળ હાઈકોર્ટના ૩૦મી જાન્યુઆરી, ૧૯૭૯ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ.

અબ્દુલ ખદ્દર અને મિસ.એ. સુભાષિની અપીલકર્તા માટે.

પ્રતિવાદી માટે પી. ગોવિંદન નાયર, એન. સુધાકરન અને શ્રીમતી બેબી કૃષ્ણાન.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ બાલકૃષ્ણ એરાડી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

ફંડામાં રહેલી કંપની સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૩-એક્ટ XIV ઓફ ૧૯૬૩ (ત્યારબાદ 'ધ એક્ટ' તરીકે ઓળખાય છે) હેઠળ સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ માટે ચાર્જપાત્ર છે કે કેમ તે આ અપીલમાં નિર્ધારણ માટે ઉદ્ભવતો ટૂંકો પ્રશ્ન છે. તેનો જવાબ તેના પર નિર્ભર કરશે કે શું સમાપ્તિની તારીખ પછીના સમયગાળા દરમિયાન, સત્તાવાર ફંડાઅધિકારીના હાથમાં રહેલા ભંડોળના કોઈપણ ભાગને આકારણી વર્ષ સાથે સંબંધિત ખાતાના વર્ષના પ્રથમ દિવસે કંપનીની ચૂકવેલ શેર મૂડીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા સ્પષ્ટ રીતે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે કે કેમ અને ભંડોળના કોઈપણ ભાગને સમાન રીતે "અનામત" તરીકે ઓળખી શકાય છે કે કેમ.

કરદાતા એક બેંકિંગ કંપની છે, જેનું નામ છે, ધ પલાઈ સેન્ટ્રલ બેંક લિમિટેડ, જે ૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૦ના રોજ ફડયામાં આવી હતી.તે તારીખે સત્તાવાર ફડયાઅધિકારીએ કંપનીની અસ્કયામતો અને જવાબદારીઓનો હવાલો સંભાળ્યો હતો અને તે જ તારીખે બેલેન્સશીટ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ દર વર્ષે ફડયાઅધિકારી ભારતીય રિઝર્વ બેંકને જમા કરાવવા માટે માત્ર આવક અને ખર્ચનું સ્ટેટમેન્ટ તૈયાર કરતો હતો.આકારણી વર્ષ, જેની સાથે આપણે સંબંધિત છીએ તે ૧૯૬૩-૬૪ એટલે કે ૩૧ માર્ચ, ૧૯૬૩ના રોજ પૂરું થયેલું વર્ષ છે.ઉપરોક્ત આકારણી વર્ષ માટે કરદાતાની કરપાત્ર આવક હતી.આવકવેરાના અધિકારી દ્વારા નક્કી કરાયેલ રૂ. ૫,૭૬,૬૭૮.અધિકારીનો અભિપ્રાય હતો કે આ રકમ સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ માટે પણ જવાબદારીને આકર્ષિત કરશે અને કરદાતાએ આ કાયદા હેઠળ કોઈ વળતર જમા કરાવ્યું ન હોવાથી, વળતર માટે કાયદાની કલમ ૯ (એ) હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.તે પછી કરદાતાએ 'શૂન્ય' તરીકે વસૂલવામાં આવતા નફાને દર્શાવતું વળતર રજૂ કર્યું હતું.ઉક્ત વળતરના સમર્થનમાં કરદાતાએ અધિકારી સમક્ષ અન્ય બાબતોની સાથે સંદર્ભ આપ્યો હતો કે ફડયામાં કોમ-કંપનીના સંબંધમાં સુપર પ્રોફિટ ટેક્સની જવાબદારી હોઈ શકતી નથી કારણ કે 'પ્રમાણભૂત કપાત' ની ગણતરી માટે કાયદાની બીજી અનુસૂચિમાં નિર્ધારિત ફોર્મ્યુલા એ હકીકતને કારણે લાગુ પડતી ન હતી કે ફડયામાં રહેલી કંપની બંધ થવાના લાંબા સમય પછીના આકારણી વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસે ચૂકવેલ શેર મૂડી ધરાવતી હોવાનું કહી શકાતી ન હતી.આ તબક્કે કેટલીક અન્ય દલીલો રજૂ કરવામાં આવી હતી કારણ કે તે કોઈ ભૌતિક સુસંગતતા ધરાવતી નથી, તેથી તેનો ઉલ્લેખ કરવો બિનજરૂરી છે.

આવકવેરાના અધિકારીએ કરદાતા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોને નકારી કાઢી હતી અને રૂ. ૨,૦૪,૭૪૦ સ્વીકાર્યા પછી ઓછામાં ઓછી કાયદાના ૨ (૯) માં કેસને લાગુ "પ્રમાણભૂત કપાત" તરીકે રૂ.૫૦,૦૦૦ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.અપીલ સહાયક કમિશનર, જેમની સમક્ષ કરદાતાએ અપીલ દાખલ કરી હતી, તેમણે આવકવેરાના અધિકારીના આદેશની પુષ્ટિ કરી હતી.કરદાતાએ આવકવેરાની અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, કોચીન બેન્ચ સમક્ષ આગળની અપીલમાં આ બાબતને હાથ ધરી હતી.ટ્રિબ્યુનલે જણાવ્યું હતું કે ફડયાઅધિકારીના હાથમાં માત્ર એક જ અભિન્ન ભંડોળ છે જેને શેર મૂડી, અનામત અને નફામાં વિભાજિત કરી શકાતું નથી.ટ્રિબ્યુનલના અભિપ્રાયમાં કાયદાની કલમ ૨૭માં સમાવિષ્ટ મુક્તિની જોગવાઈ જે જણાવે છે કે આ કાયદામાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ એવી કોઈ પણ કંપનીને લાગુ પડશે નહીં કે જેની પાસે કોઈ શેર મૂડી નથી અને તે સ્પષ્ટ રીતે આ કેસ તરફ આકર્ષાયેલો હતો.ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો કાયદાની કલમ ૨૭ હેઠળની મુક્તિ આકર્ષાય નહીં, તો પણ કાયદાની કલમ ૪, જે ચાર્જ કરવાની કલમ છે, તે લિક્વિડેશનમાં કરદાતા કંપનીને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે 'પ્રમાણભૂત કપાત' નક્કી કરવામાં અસમર્થ હતી.ટ્રિબ્યુનલે, તે મુજબ, કરદાતાની અપીલને મંજૂરી આપી હતી અને જણાવ્યું હતું કે ફડયામાં કંપની પર સુપર પ્રો-ફિટ્સ ટેક્સની કોઈ આકારણી કરી શકાતી નથી.

ત્યારબાદ, મહેસૂલના અનુરોધ પર, ટ્રિબ્યુનલે તેના અભિપ્રાય માટે કેરળ હાઈકોર્ટને કાયદાના નીચેના પ્રશ્નનો સંદર્ભ આપ્યો:

"શું, હકીકતો પર અને કેસના સંજોગોમાં, ટ્રિબ્યુનલને એવું ઠરાવવામાં ન્યાયી ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ હેઠળ કરદાતા કંપની (ફડયામાં) પર કોઈ આકારણી કરી શકાતી નથી?

ઉચ્ચ અદાલત ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંમત થઈ હતી કે કોઈ કંપની ફડયામાં ગયા પછી ફડયાઅધિકારીના હાથમાં એવી કોઈ રકમ ન હોઈ શકે જેને કંપનીની પેઈડ-અપ શેર કેપિટલ તરીકે અથવા 'રિઝર્વ' તરીકે અલગથી નિયુક્ત કરી શકાય, જેના સંબંધમાં કંપનીની મૂડી કાયદાની બીજી અનુસૂચિમાં આપવામાં આવેલી જોગવાઈ મુજબ નક્કી કરવામાં આવે, જેથી પ્રમાણભૂત કપાતની રકમ પર પહોંચી શકાય.સંદર્ભિત પ્રશ્નનો જવાબ ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા હકારાત્મક રીતે, એટલે કે કરદાતાની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધમાં આપવામાં આવ્યો હતો.ઉપરોક્ત નિર્ણયથી નારાજ મહેસૂલ વિભાગે વિશેષ રજા દ્વારા આ અદાલતમાં આ અપીલને પસંદ કરી છે.

બંને પક્ષોના વકીલને સાંભળ્યા પછી, અમે નિઃશંકપણે એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છીએ કે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સંપૂર્ણપણે સાચો છે અને આ અપીલ યોગ્ય નથી.

કાયદાની કલમ ૪ જે ચાર્જ કરવાની કલમ છે તે વાંચે છે:

"૪.કરવેરાનો ચાર્જ-આ અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધિન, દરેક કંપની પર એપ્રિલ, ૧૯૬૩ના પ્રથમ દિવસે અને ત્યારથી શરૂ થતા દરેક આકારણી વર્ષ માટે (આ અધિનિયમમાં સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ત્રીજા અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ દર

અથવા દરે, અગાઉના વર્ષ અથવા અગાઉના વર્ષોના તેના વસૂલ કરી શકાય તેવા નફાના સંદર્ભમાં કર વસૂલવામાં આવશે.

કલમ ૨ ની કલમ (૫) માં "ચાર્જપાત્ર નફો" ની વ્યાખ્યા આ રીતે કરવામાં આવી છે:

"૨(૫)" "વસૂલપાત્ર નફો" એટલે આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ (૧૯૬૧નો XLIII) હેઠળ ગણતરી કરાયેલ કરદાતાઓની અગાઉના કોઈપણ વર્ષ માટેની કુલ આવક.વર્ષો સુધી. જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે, અને ની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગતતામાં ગોઠવણ પ્રથમ અનુસૂચિ ".

આગળની વ્યાખ્યા, જે સુસંગત છે તે જ કલમની કલમ (૯) માં સમાયેલી છે જે "પ્રમાણભૂત કપાત" અભિવ્યક્તિ સાથે સંબંધિત છે. તે શ્લોક નીચે પ્રમાણે છે:

૨(૯) "પ્રમાણભૂત કપાત" એટલે બીજી અનુસૂચિની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત રીતે ગણવામાં આવેલી કંપનીની મૂડીના છ ટકા જેટલી રકમ અથવા પચાસ હજાર રૂપિયાની રકમ, જેમાંથી જે વધારે હોય તે:

પરંતુ જ્યાં અગાઉનું વર્ષ બાર મહિનાના સમયગાળા કરતાં લાંબું અથવા ટૂંકું હોય, ત્યાં ઉપરોક્ત છ ટકા અથવા પચાસ હજાર રૂપિયાની રકમ પ્રમાણસર વધારવામાં અથવા ઘટાડવામાં આવશે:

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે, જો કોઈ પેઢીની આવક, નફો અને લાભના સંદર્ભમાં અગાઉના વર્ષો અલગ હોય, તો ઉપરોક્ત વધારો અથવા ઘટાડો, જે પણ હોય, તેની ગણતરી સૌથી લાંબા સમયગાળાના અગાઉના વર્ષની લંબાઈના સંદર્ભમાં કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત વ્યાખ્યા પરથી જોવામાં આવે છે કે 'પ્રમાણભૂત કપાત' ની ગણતરી માટે વ્યક્તિએ બીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ રીતે ગણતરી કરાયેલ કંપનીની મૂડીની ખાતરી કરવી પડશે.તે આપણા માટે કાયદાની બીજી અનુસૂચિની જોગવાઈઓનું પરીક્ષણ કરવું જરૂરી બનાવે છે જેમાં સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ વસૂલવાના હેતુ માટે કંપનીની મૂડીની ગણતરી કરવાના નિયમો છે.સંબંધિત જોગવાઈ ઉપરોક્ત અનુસૂચિના નિયમ ૧ માં સમાયેલી છે જે નીચેની શરતોમાં છે:-

"૧.આ અનુસૂચિમાં સમાવિષ્ટ અન્ય જોગવાઈઓને આધિન, પેઢીની મૂડી એ ભારતીય આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૨૨ (૧૯૨૨નો શી) ની કલમ ૧૦ની પેટા-કલમ (૨) ના પરંતુક (બી) થી ખંડ (vi-b) હેઠળ અથવા આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ (૧૯૬૧નો XLIII) ની કલમ ૩૪ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ બનાવવામાં આવેલી તેની ચૂકવેલ શેર મૂડી અને તેના અનામતની, જો કોઈ હોય તો, આકારણી વર્ષ સાથે સુસંગત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસની રકમનો સરવાળો રહેશે. જ્યાં સુધી આવી અન્ય અનામતોમાં જમા થયેલી રકમને ભારતીય આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૨૨ (૧૯૨૨નો ૧૧મો) અથવા આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ (૧૯૬૧નો ૧૩મો) ના હેતુ માટે તેના નફાની ગણતરીમાં મંજૂરી આપવામાં આવી નથી, ત્યાં સુધી તે રકમ કે જેના દ્વારા તેને પ્રથમ અનુસૂચિના નિયમ ૧ના

ખંડ (iii) અથવા ખંડ (vi) અથવા ખંડ (viii) અનુસાર જે આવક તેની વસૂલ કરી શકાય તેવા નફામાં સમાવિષ્ટ નથી, તે કુલ રકમ કરતાં વધી જાય છે.

(૧) તેના દ્વારા ઉછીના લીધેલ કોઈપણ નાણાં જે બાકી રહે છે; અને

(૨) આ નિયમ હેઠળ કોઈ પણ ભંડોળ, અનામતની રકમ મૂડી તરીકે લેવાની નથી.કોમ્પ્યુટિંગમાં કોઈ વધારાની રકમ અને આવી કોઈપણ રકમ

સમજૂતી ૧-કોઈ પણ બુક એસેટ (પુનઃમૂલ્યાંકન અથવા અન્યથા) બનાવીને અથવા વધારીને અસ્તિત્વમાં લાવવામાં આવેલી ચૂકવેલ શેર મૂડી અથવા અનામત આ કાયદાના હેતુઓ માટે કંપનીની મૂડીની ગણતરી કરવા માટે મૂડી નથી.

સમજૂતી ૨-શેર પ્રીમિયમ ખાતાની ક્રેડિટમાં રહેલા તેના શેરના ઇશ્યૂ પર કંપની દ્વારા રોકડમાં પ્રાપ્ત થયેલ કોઈપણ પ્રીમિયમને તેની ચૂકવેલ શેર મૂડીનો ભાગ ગણવામાં આવશે.

સમજૂતી ૩-જ્યાં કોઈ પેઢીની આવક, નફો અને લાભના સંદર્ભમાં અગાઉના વર્ષો અલગ હોય, ત્યાં આ અનુસૂચિના નિયમ ૧ અને નિયમ ૨ હેઠળ મૂડીનું સંકલન અગાઉના વર્ષના સંદર્ભમાં કરવામાં આવશે જે પહેલા શરૂ થયું હતું.

તે નિયમની શરતો પરથી સ્પષ્ટ છે કે આવશ્યક ઘટકો કે જે એકસાથે કંપનીની મૂડી બનાવવા માટે જશે તે છે:

(૧) મૂલ્યાંકન વર્ષ સાથે સુસંગત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસે તેની ચૂકવેલ શેર મૂડી.

(૨) ભારતીય આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૨૨ની કલમ ૧૦ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈ (બી) થી કલમ (vi-b) હેઠળ અથવા આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૩૪ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ તેની અનામત, જો કોઈ હોય તો, ઊભી કરવામાં આવી છે; અને (૩) આવકવેરાના મૂલ્યાંકનના હેતુઓ માટે કંપનીના નફાની ગણતરીમાં જ્યાં સુધી રકમ જમા કરવામાં આવી છે ત્યાં સુધી અન્ય અનામતની મંજૂરી આપવામાં આવી નથી.

ઉપરોક્ત રકમના એકત્રીકરણમાંથી કલમમાં નિર્દિષ્ટ કરાયેલી ચોક્કસ ક્ષપાત કરવી પડશે પરંતુ આવી ક્ષપાતની વિગતો વર્તમાન કેસના હેતુઓ માટે સુસંગત નથી. નોંધવું અગત્યનું છે કે જ્યાં સુધી પેઢીને મૂલ્યાંકન વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષના પ્રથમ દિવસે ચૂકવેલ શેર મૂડી હોવાનું કહી શકાય નહીં ત્યાં સુધી પેઢીની મૂડીની ગણતરી માટેના નિયમમાં નિર્ધારિત સૂત્રમાં કોઈ અરજી ન હોઈ શકે અને "પ્રમાણભૂત ક્ષપાત" ની ગણતરી સંપૂર્ણપણે પેઢીની મૂડી પર આધારિત હોવાથી તે નક્કી કરવામાં સંપૂર્ણપણે અસમર્થ બની જાય છે. કંપની ફંડચામાં ગયા પછી, શું એવું કહી શકાય કે મૂલ્યાંકન વર્ષ સાથે સંબંધિત અગાઉના વર્ષની રચના કરતા કોઈપણ પછીના વર્ષના પ્રથમ દિવસે, ફંડચાઅધિકારીના હાથમાં એવી કોઈ રકમ અસ્તિત્વમાં હોય છે જે કંપનીની ચૂકવેલ શેર મૂડી અથવા "અનામત" તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય તેવી કોઈપણ રકમની રચના કરે છે? અમારા મતે જવાબ સ્પષ્ટ રીતે નકારાત્મક હોવો જોઈએ.

ઈનલેન્ડ રેવન્યુ કમિશનર્સ વિ. જ્યોર્જ બરેલ, (૧) પોલોક

એમ. આર. એ અવલોકન કર્યું:

"..... ફડયાઅધિકારી તેની ફરજો સંભાળે તે પછી, વધારાના નફા અને મૂડી વચ્ચેના તફાવતને ચાલુ રાખવો એ એક ગેરસમજણ છે. બ્રિજવોટર કેનાલમાં પસંદગી અને સામાન્ય શેરધારકોના અધિકારો નક્કી કરનારા કેસ બિર્ય વિ. કોપર () માં લોર્ડ મેકનાઈટેને કહ્યું:૧ એવું લાગે છે કે તે અસ્કયામતોની વાત કરવા માટે નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે જે આ અરજીનો વિષય છે "વધારાની અસ્કયામતો" તરીકે જાણે કે તે પેઢીની મૂડીમાં વૃદ્ધિ અથવા ઉમેરો છે જે તેનાથી અલગ થવા માટે સક્ષમ છે અને વિવિધ વિચારણાઓ માટે ખુલ્લી છે. તેઓ સંયુક્ત શેર અથવા સામાન્ય ભંડોળના ભાગ અને અંશ તરીકે કંપનીની મિલકતનો ભાગ અને અંશ છે, જે સમાપ્તિની તારીખે મૂડીનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

કાયદાનું ઉપરોક્ત નિવેદન મંજૂરી સાથે ટાંકવામાં આવ્યું હતું અને આ અદાલત દ્વારા આવકવેરાના કમિશનર વિરુદ્ધ ગિરધરદાસ એન્ડ કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, (૩) માં અપનાવવામાં આવ્યું હતું અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે કંપનીના સમાપનની તારીખ પછી ફડયાના સંદર્ભમાં, મૂડી, અનામત અને સંચિત નફા વચ્ચેનો તફાવત અદૃશ્ય થઈ જાય છે અને ફડયાઅધિકારીના હાથમાં માત્ર એક જ સંકલિત અથવા એકીકૃત ભંડોળ હોય છે. વધઘટ થતી શેર મૂડી અથવા અનામતની વિભાવના જે બીજી અનુસૂચિના નિયમ ૧ ની લાગુ પડવાને આકર્ષવા માટે જરૂરી મૂળભૂત આધાર છે તે ફડયામાં કંપનીના સંદર્ભમાં સંપૂર્ણપણે વિદેશી છે.

આવકવેરાના કમિશનર, બેંગ્લોર વિરુદ્ધ બી. સી. શ્રીનિવાસ સેટ્ટી (૪) માં, આ અદાલતે ધ્યાન દોર્યું હતું કે આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની યોજના હેઠળ, જો કેસ અથવા

વ્યવહાર સંબંધિત ગણતરીની જોગવાઈઓના શાસન હેઠળ આવે તો કરવેરાનો ચાર્જ આકર્ષિત થશે નહીં." દરેક કિસ્સામાં ગણતરીની જોગવાઈઓનું સ્વરૂપ ચાર્જની પ્રકૃતિ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.આમ, ચાર્જિંગ વિભાગ અને ગણતરીની જોગવાઈઓ એકસાથે એક સંકલિત કોડ બનાવે છે.જ્યારે એવો કોઈ કેસ હોય કે જેમાં ગણતરીની જોગવાઈઓ બિલકુલ લાગુ ન થઈ શકે, ત્યારે તે સ્પષ્ટ છે કે આવા કેસનો હેતુ ચાર્જિંગ વિભાગમાં આવવાનો ન હતો.અન્ય રીતે, કોઈ એવું તારણ કાઢવા માટે પ્રેરિત થશે કે જ્યારે કોઈ ચોક્કસ આવક ચાર્જિંગ વિભાગમાં આવે તેવું લાગે છે, ત્યારે તેને માપવા માટે ગણતરીની કોઈ યોજના નથી.કાયદામાં દેખાતી કાયદાકીય પેટર્ન આવા નિષ્કર્ષની વિરુદ્ધ છે.સુપર પ્રોફિટ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૩ ની યોજના બરાબર સમાન છે; ઉપરોક્ત અવલોકનો આપણી સામેના કેસને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે.તેથી, એવું માનવામાં આવે છે કે કંપનીની મૂડી અને તેની અનામતોની ગણતરી કરવા માટે કાયદામાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અને લિક્વિડેશનમાં કંપનીના સંબંધમાં કોઈ લાગુ કરી શકાતી નથી અને પરિણામે 'પ્રમાણભૂત કપાત' નક્કી કરવામાં અસમર્થ છે, તેથી કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ સુપર પ્રોફિટ ટેક્સનો ચાર્જ આવા કેસ તરફ આકર્ષાય નહીં.તેથી, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદામાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

આ અપીલ તદનુસાર ખર્ચ સાથે રદ કરવામાં આવે છે.

એમ. એલ. એ.

અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ.

અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.